

softserve

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ

**Збірник наукових праць
V Міжнародної науково-практичної
конференції
ІБІТ 2024**

27 листопада 2024 року

Міністерство освіти і науки України
Державна служба України з надзвичайних ситуацій
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
Національний університет “Львівська політехніка”

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІБІТ 2024

Збірник наукових праць
V Міжнародної науково-практичної конференції

27 листопада 2024 року

Львів – 2024

УДК 355.233:316.346.2

**ВПЛИВ ВІЙНИ НА ГЕНДЕРНУ ПАРИТЕТНІСТЬ
У ЗБРОЙНИХ СИЛАХ УКРАЇНИ****Юлія ШЕВЦІВ****Емілія КОСТИШИН**

Кафедра соціальної роботи, управління та суспільних наук Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, м. Львів, Україна.

Abstract. *The article examines the impact of the war on gender parity in the Armed Forces of Ukraine. The authors analyze the changes that have occurred in the attitude towards women and men in the military during the war, particularly in the context of expanding the role of women in combat units and leadership. The role of gender parity in the effectiveness and morale of the Armed Forces of Ukraine is highlighted, as well as the future prospects for the development of this issue in the context of the ongoing war.*

Keywords: *army, war, gender equality, parity, sexism.*

Анотація. *У статті розглядається вплив війни на гендерну паритетність у Збройних силах України. Авторки аналізують зміни, які відбулися в ставленні до жінок та чоловіків в армії в умовах війни, зокрема в контексті розширення ролі жінок у бойових підрозділах та командуванні. Висвітлюється роль гендерної паритетності в ефективності та моральному стані Збройних сил України, а також майбутні перспективи розвитку цієї теми в умовах триваючої війни.*

Ключові слова: *армія, війна, гендерна рівність, паритетність, сексизм.*

Протягом останніх десятиліть в Україні відбуваються значні зміни в розумінні та легітимізації гендерних відносин і механізмів забезпечення гендерної рівності. Їх успішне впровадження та регулювання в суспільстві передбачають утвердження цінності гендерної рівності не лише в загальному соціумі, а й в окремих інституціях. Це включає, зокрема, недопущення гендерної дискримінації, забезпечення рівної участі жінок і чоловіків у силових структурах.

Повтомаштабне вторгнення Росії в Україну (24 лютого 2022 року) виявилось потужним каталізатором у прискоренні процесу подолання гендерної нерівності на військовій службі. Станом на січень 2024 року в українській армії служить 45 587 військовослужбовиць, тоді як у 2014 році цей показник становив понад 16,5 тисяч, а у 2023 році – понад 43,4 тисячі. Серед жінок, які зараз є військовими, 13 487 мають статус учасника бойових дій, понад 4000 захисниць перебувають в районі проведення бойових дій. Попри чисельне збільшення кількості жінок в армії, гендерна нерівність в Збройних Силах України залишається серйозною проблемою. У сучасних умовах у силових структурах переважають стереотипи та установки, засновані на патріархальних уявленнях (Davudyuk, O., 2021).

До 2022 р. експерти виділяли найбільш поширені види сексизму у силових

лових структурах: обмеження на виконання бойових завдань, перешкоди у доступі до високих керівних посад, табу у проходженні служби на підводних човнах чи виконання водолазних робіт; стереотипи про “допоміжну/вторинну” роль жінок у війську; неприязнь і дискримінація через стать; сексуальні домагання та експлуатація; нерівні можливості кар’єрного зростання; упередженнями щодо їхньої здатності виконувати професійні обов’язки через материнство тощо.

Результати національного опитування, проведеного після 2023 р. вказують на те, що люди, які підтримують загальні стереотипи та вважають, що жінки зазнають дискримінації в ЗСУ, частіше мають упереджене ставлення до служби жінок в армії. Більшість респондентів вважають, що жінки здатні командувати бойовими підрозділами, але зазнають більше труднощів у кар’єрному зростанні порівняно з чоловіками. Однак у суспільстві все ще зберігаються стереотипи щодо жінок у ЗСУ: понад половина опитаних вважають, що жінкам краще виконувати небойові завдання, а 40% погоджуються з тим, що жінки-військовослужбовиці мають більші проблеми в родинях, ніж цивільні жінки. Загалом, чоловіки менш схильні вбачати дискримінацію та нерівність між чоловіками і жінками в ЗСУ. Ті, хто підтримує “традиційні” цінності, частіше схильні до стереотипів щодо жінок, вважають за потрібне проводити позитивну дискримінацію та розділяти роль жінок у армії, залишаючи їм “жіночі” обов’язки, поза бойовим досвідом. Водночас серед опитуваних не було виявлено явних сексистів. Однак ефект “збільшувального скла” (коли відмінності між чоловіками та жінками сприймаються більшими, ніж вони є насправді) все ще має місце (Дискримінація, 2023).

Війна внесла зміни до гендерної паритетності в армії. На сьогодні скасовано офіційні обмеження для військовослужбовців щодо доступу до всіх посад. Жінки мають можливість служити у бойових спеціальностях, таких як гранатометниця, снайперка, артилеристка. Проте існують обмеження на прийом на офіцерські посади, пов’язані з використанням бойових патронів та виконанням водолазних робіт, посади на підводних човнах і надводних кораблях, у керівництві бригадами надводних кораблів, у підрозділах пожежогашіння, де необхідне непряме гасіння пожеж, а також у підрозділах тилового забезпечення, де передбачене використання вибухонебезпечних матеріалів (Бондарчук Н. В., Кравчук І. І., 2024). Проте, жінки-військовослужбовиці нарікають на відсутність спеціальної жіночої форми (тільки серпні 2024 р. Міністерство оборони України затвердило зразок-еталон літнього польового костюма для військовослужбовиць), взуття, касок та бронезилетів, а також проблеми, що виникають у військових умовах, зокрема, відсутність зручностей для особистої гігієни (Дискримінація, 2023).

Висновки. Для просування гендерної паритетності у секторі оборони пропонуємо: інтегрувати гендерний компонент в усі рівні освіти; започаткувати посаду Уповноваженої у справах військової служби жінок (за основу взяти досвід Збройних Сил Республіки Польща); вивчати досвід держав, що

мають давню історію включення жінок в армію (Данія, Норвегія, Польща, Туреччина, Канада, США, Ізраїль).

Інформаційні джерела

1. Davydyuk O. O. (2021). Intehratsiia zhinok do sylovykh struktur v Ukraini: sotsiologichnyi vymir [Integration of Women Into Law Enforcement Agencies in Ukraine: the Sociological Dimension]. Demohrafiia ta sotsialna ekonomika – Demography and Social Economy, 4 (46), pp. 116–133. URL: <https://doi.org/10.15407/dse2021.04.116>.

2. Дискримінація різних соціальних груп у ЗСУ: погляди військових та цивільних громадян. (Березень-квітень 2023). URL: <https://veteranfund.com.ua/analytics/social-group-discr/>

3. Бондарчук Н. В., Кравчук І. І. (2024). Правове забезпечення гендерної рівності у Збройних Силах України. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. Серія ПРАВО. Випуск 82: частина 2. С. 15–20. URL: <https://doi.org/10.24144/2307-3322.2024.82.2.2>

УДК 316.346.2

ПОНЯТТЯ ПРО ГЕНДЕРНІ СТЕРЕОТИПИ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОВСЯКДЕННЕ ЖИТТЯ ЛЮДЕЙ

*Роман ЯРЕМКО
Оксана ТКАЧИК*

Кафедра практичної психології та педагогіки Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, м. Львів, Україна.

Abstract. *These theses explore the nature of gender stereotypes and their impact on various aspects of social and personal life. They examine key types of gender stereotypes and their role in sustaining social hierarchies, fostering discrimination, and contributing to gender-based violence. Special attention is given to how stereotypical thinking affects mental health and influences individual behavior in society. The theses also discuss practical ways to challenge and overcome gender stereotypes, aiming to create a more equitable society and improve the well-being of all its members.*

Keywords: *gender stereotypes, gender equality, social roles, discrimination, societal norms.*

Анотація. *Тези присвячені аналізу природи гендерних стереотипів та їхнього впливу на різні аспекти суспільного і особистого життя. Розглянуто основні типи гендерних стереотипів та висвітлено їхнє значення в контексті закріплення соціальної ієрархії, дискримінації та гендерно зумовленого насильства. Особливу увагу приділено наслідкам стереотипного мислення для психологічного здоров'я та впливу на поведінку індивіда у соціумі. Також, проаналізовано шляхи подолання гендерних стереотипів задля змін у суспільстві на краще та добробуту для всіх його членів.*

Ключові слова: *гендерні стереотипи, гендерна рівність, соціальні ролі, дискримінація, суспільні норми.*